

ШОДЖЭН ЛЕОНИД

КЪУАЖЭХЬ

400

1. ЦЫХУМРЭ ЦЫХУМ НЭХЪ КЪЕХЪЭЛІАХЭМРЭ

- 1. Пастэм хэлэбэрей,
Ауэ мышхэрей.**
- 2. Гъущі тхьэмпэр
Зи напэ,
Бжэгъу гъурыр
Зи кІапэ.**
- 3. Яшхыр зэІызыщІэ,
ІэфІри фІэІури
КъэзыщІэф.**
- 4. Башхэр
Зытеджагуэ,
Джэгухэр
Къэзыгъафэ.**
- 5. Лъакъуэ зимыІэу
Унэм щызекІуэ.**

6. Щым едзэгъу
Гъурыджэ,
Гъурыджэ
Гъуджафэ.
7. Мэкъур дзэкІэ
Зезыхъэ,
Ауэ езыр
Іыхъэншэ.
8. Унэ лъэгум
ЩызекІуэ,
ЗемыкІуэфыр
КъезыхъэкІ.
9. ГъуэлъыпІэ
ЗекІуэ,
ЗекІуэ мыкІуатэ.
10. Унагъуэм ирах,
НэгъуэщІ щІыпІэ
Щашхыж.

11. Щыым кыыщызыктухъ,
Псым кыххам –
Имышъ.
12. Зектуэм и лъэгу,
Лъэгурыдз ктыхъ.
13. Ктапсэу щытэм
Я нэхъ ктыхъ,
Ауэ зыми
Хуэмышыхъ.
14. Тэлъэныктуэ
Шэмэдж,
Шэмэдж
Къазыдзэ.
15. Выгуи шыгуи
Щыземыктуэ,
Унищэ зектуаптэ.
16. Зи лъэр
Пхъэм хэлъ,
Зи щхъэр
Пхъэм телъ.

17. Чы матэ унэ,
Унэ гъавалъэ.
18. Чыгу гуэн,
Гуэн Іэта.
19. Лъэгу хъурыфэ
Щыфэ джафэ.
20. Нащ и Іэщэ,
Пхъэ гъэщашэ.
21. Зи натІэр
Уадэ,
Зи дзэпкъыр
Джатэ.
22. Сабэ зепхъэ
Пхыр зэпха.
23. Умылъагъуу къакІуэ,
КъакІуэмэ кыптекІуэ.
24. Псалъэ зезыгъакІуэ,
ЗекІуэм и Іэпэгъу.

25. Бзэгү зимыгу
Псэлъэрей,
ЦыкIуми инми
Ягъусэрей.
26. ЗэкIуэцIалъхьэмэ –
Баш закъуэ,
ЗэкIуэцIахмэ –
Зы щIакIуэ.
27. ЩIэсхэр зыри
КъызыщIэмыкI,
ЩIалъхьэр псори
ЗыщIэкIуэдыкI.
28. Ди гуэщ цыкIу
Къаз шыр щIэзщ,
Ауэ бжэр Iуахами
Зыри къыщIэмыкI.
29. Зи дамэр
Зелъатэ,
Ауэ мылъэтэф.

30. Гъущі быдабзэм
КъыхащІыкі,
Ди сэр жану
Щіэзылъыкі.
31. ГъущІым тешхыхъ
ГъущІыдзэ пхъашэ.
32. Хъэсэм щыхъуакІуэ,
ХъуакІуэ гъущІыдзэ.
33. Бжыхым
И зы Іыхъэ,
Іыхъэ Іуахырей.
34. ДэкІыпІэм
ЩызекІуэ,
ДэкІыпІэм
ФІэмыкі.
35. Фащэм
И зы Іыхъэ,
Іыхъэм
И нэхъ жан.

36. Ар ди лъахэщ,
Ар дыдейщ,
Ди псэм хуэдэр...
37. ГъущІ лъэбжъанэбэ,
Вагъэ гъэщабэ.
38. Баш зыфІадзэу
Псым хадзэж.
39. Башыпэ кІапсэ,
КІапсэпэ мастэ.
40. Псы ныбэ
Ныбэкъ.
41. Пщэ псыгъуэ
Пэ кІыхь,
Пэ кІыхь
Ныбэф.

42. Гъэшхэкым
И быдэ,
Чей быдэжым
Ибзахэ,
Кърахыжым –
Гъуэмылэ.
43. Къазшырыфэ
Псафэрей.
44. Зи бжыхьыр
Пхъафэ,
Зи тафэр хъар.
45. Шэрхъым тету
Тафэм теж,
Жэурэ лъатэу
Уэм ихъэж.
46. Щылытэр зыгъэгыз,
Гызу зызылэт.

47. Іунэ закъуэм
ЗэкІэрипхэ,
Зэпхыжауэ
Сэ жанитІ.
48. ГъущІ тхъэгъу
Зэрыдзэ,
Шыуаныжь
ФІэдзапІэ.
49. Утемысу земыкІуэф,
УтетІысхьэмэ зежэф.
50. Щыту зежэ,
Мыжэм джалэ.
51. Гъэшауэ щыс,
Щысу къэзыжихь.
52. Си пщІэгъуалэ
Лъапэрисэм
Псыщхьэр щтамэ
Сышэсынщ.

53. Гъуэгум
И зы Iыхъэ,
Iыхъэ къэIэта.
54. Псы IуфитIыр
ЗэпызыщIэ,
Iуэхутхъэбзэшхуэ
КъытхуэзыщIэ.
55. Бадзэуэгъуэм
Iэщ жьауапIэ,
КъакIуэ-накIуэм
Я зекIуапIэ.
56. Зи щIагъ
Бзухэр щызелъатэ,
Зи щыгу зежэр
ТелъэтыкI.
57. Псы жэм
И щхьэтепIэ,
ЩхьэтепIэ Iэта.

58. КъуакІэм
Удэмышъу
КъуакІэм
Удэзыш.
59. Пхъэ зэпыдзэ
Псы тедзэн.
60. Цыху щхъэмыгъазэ,
Лыгъэр зи гъуазэ.
61. ГъущІынэ
Нэ зэв.
62. Зи пэр щимэ,
Зи кІэр щІэп.
63. МафІэ щІэмылъу
Къэкъуалъэ.
64. КІытэ, кІытэ
КІытэрей,
Куэдрэ шытым
Къэвэрей.

65. Удзыр зыгъэджалэ,
Джалэр езыдзэкI.

66. Лъакъуэ зельафэ,
Удэ къельэфэкI.

67. Щхьэм хуэлажъэ
Лэжьэрей.

68. Махуэ къэскIэ
ЗыхэщIу
ИлъэсыщIэм
ХыфIадзэж.

69. Унэ зэпыщIа,
ЗэпыщIа пщIей.

70. Джэдыгу тедэ
Тедэ ниплI.

71. Iэ пымыту
Мастэ къэзыщтэ.

72. Тхьэм н унэ
Унэ лъапIэ.
73. Жэщи махуи
Гъавэр ешхыр,
Ауэ шхэхукIи
Нэхъ цIыкIу
Мэхъур.
74. Шакъэ напэ
Щхъэ хъурей,
Щыхъэт тхылъхэм
Теуэрей.
75. ДамитI
Зелъатэ,
Жыжъэ
Мылъэтэф.
76. ГъукIэм кыигъэш
ЛъэгущIыхъ гъэша.
77. Фэ зэпыдзэ
Щхъэ фIэдзэж.

78. Зэрымылгагъу
ЗэгъунэгъунтІ.
79. Зи тепІэныр
Техъ-тектІ,
Ауэ зи пІэм
Зэи къымыктІ.
80. Махуэм
Пэрытенэ,
Жэщым
Абгъуэринэ.
81. ШэрхъитІ земыкІуэ,
ЗекІуэм и гъуазэ.
82. КІуэм дэкІуатэ,
Щытым пэплъэ,
Плъэм илгагъу.

83. Сэ си гъусэу
КъекIухьыр,
Сэ си гъусэу
Къежыхьыр,
Ауэ мыныбжьэгъу,
ИкIи мыжагъуэгъу.
84. Лъагъуэ зымышIу
ЩIылъэм щызекIуэ.
85. Димыгъусэу
Мыхъу,
Ауэ зыкIи сэбэп мыхъу.
86. Лыгъэ дамыгъэ,
Дамыгъэ лъапIэ.
87. Жыг лъабжьэм
Егъу,
ГъущIыдзэ гъур.
88. ГъущIыдзэ дзахъэ
Пхъэ эпышхыкI.

89. Хадэ хъумэ,
Хъумэрей,
Дыгъу къэкӀуами,
Зэи мыхъей.
90. ПсынитӀ зэхуаку,
Зэхуаку Іэта.
91. МафӀэм пэрыхъэ,
Дэп къезыхъэкӀ.
92. Пхъэ зэгугъдзэ
Блын едзын.
93. ЯгъэтӀылъмэ –
Лъэмыж,
Ягъэуvmэ –
Лъэуей.
94. Псы щӀыІэ мащэ,
Мащэ ІэрыщӀ.
95. Къаз щемыс
ЩӀыгупс.

96. ЩыІэ хъуамэ –
Іуащхъэм тес,
Хуабэ хъуамэ –
Унэм щІэс.
97. Япыхъым
И щхъэкІэ,
ЩхъэкІэ
ЗэрыдзапІэ.
98. Бзэгу зимыІэу
Къэпсалъэ,
Іэ зимыІэу
Пшынауэ.
99. Къебэ-небэр
Зи гъуэлъыпІэ,
Зи гъуэлъыпІэри
Зи шхапІэ.
100. Хъыданым
КІуэціапхэ,
Пхауэ ягъэжей.

101. Щыпэ, щыпэ,
Щыпэрей,
Щыпэ, щыпэ,
Папщэрей.
102. МафІэ ныбэ
Псы ныбэф.
103. ЯгъэныщкІу щхъэкІэ,
Ямышх.
104. Зи щхъэр хъуаскІэ,
Зи кІэр ласкІэ.
105. ЗекІуи зежи
ЗезыгъакІуэу,
Езыр земыкІуэф.
106. Зи лъэр
Пхъэдакъэ,
Зи щхъэр
ГъущІ пакъэ.

107. ГъущІ плъа
ТелъхъэпІэ,
ГъущІ уадэ
ТеуапІэ.
108. Зи пэр зекІуэ,
Зи лъэр мыкІуэ.
109. ПсэлъэкІэ
ЗымышцІэ,
Зэманыр
КъэзыщІэ.
110. Дадэ жыпкІэ
КърихъэкІ,
Нэмэз щІыгъуэм
ЗыхуеплъэкІ.
111. Жейр къэзыгъэуш,
Къэушар зыгъэпІащІэ.
112. Жырым и быдэр
Зи бгъэгу,
Бийм и быдапІэр
Зи гъуэгу.

113. Кіапсэ псыгъуэ
ЩхъэгъуритІ,
Зыр мэлсалъэ,
Зыр мэдаІуэ.
114. Сабэщыпыр
КъезыхуэкІ,
Жэщкіэ нэхур
КъызыхэкІ.
115. ГъущІ кіапсэм
Ирижэ,
Зежэу умылъагъу.
116. Псым и къару,
Къару нэхунэ.
117. УеуэкІи,
Мыгъынанэ,
Псым хэбдзэкІи,
Щіимыгъанэ.
118. И плэм имызагъэ,
Удын зыхэзагъэ.

119. Уеуэм зежэ,
Мыжэм жей.
120. Жэщи махун
Емызэш,
Зэш зымыщІэ
Ди вакІуэш.
121. Вагъэ гъэбатэ,
Батэр зыгъэш.
122. Мыгъэжъауэ
ТхъурыжъитІ.
123. ЖаІэ псори зэхэзыхыу
Зыри
ЖызымыІэжыф.
124. Тхъэмпэу зэгуэлъ,
Акъыл зыхэлъ.
125. Щыщым
И щІыб,
Щауэм и шэнт.

126. Пщлэгъуалэ щыб,
Щыбагъ тIысыплэ.

127. Щылъэм
И лыкIуэ,
Уафэм
ЩызекIуэ.

128. Махуэм зыри
Зыхуэмей,
ЖэщкIэ псори
Дызыхуей.

129. Тхъэм и тыгъэу
Хъумэн хуей.
ПфIэкIуэдамэ,
Гъузтыгъуей.

130. Щыбыку илъу
КърахъэкI,
МафIэр зи пэм
КъилъэтыкI.

131. Псым хәкІуадә
ІәфІ мыкІуэд.

132. Лъэпкъым
И щІыпІэ,
ЩІыпІэм
И лъапІэ.

133. ІэгукІэ
ЗэрагъакІуэ,
КІуапІэр
ЗыупІэщІ.

134. Лъакъуэ щІэмыту
Къэтэдж.

135. Унэ хуабапІэ,
ХуабапІэ
КъабзапІэ.

136. Къэпым щилъым
Мэщатэ,
Іэнлъэм щилъым
Мэщатэ.

137. Къыхуахыр
Зи хьэлъэ,
Яхьыжыр
Зи псынцІэ.
138. Зи ныбэм
МафІэр щыджэгу,
Уэгум щыджэгур
Зи губжь.
139. МафІэ ныбэ,
Чырбыш блын.
140. Шхэным
Зэи щІэмыкъу,
Ауэ шхэнкІэ
Иримыкъу.
141. Джэду тІысыпІэ,
ТІысыпІэ
Шордакъ.

142. Тысыпіэ
Лъатэ,
Лъатэ епха.
143. Дыхьэпіэ бгъуфіэ,
Дэкіпыіэ зэв.
144. Быдэу зэіуащэу
Пщагуэм зэрещэ.
145. Нэхъыжьыфі
И псалъэ,
Ізнэм къыщапсэлъ.
146. Кхъухьым
Кърадз щхьэкІэ,
Хыфіамыдзэжыпэ.
147. Джэрэзу яхуапэ,
Джэрэзу ятіэщІ.

148. Зи кIапэм
УкъеIэм
Къэзыжыхь,
Ауэ унэм
ЩIэмыжыф.
149. Зи кур бахъэм –
Зи щхъэр хъей.
150. Уеуэм къафэ,
Къафэм ву.
151. Мылыр зи джэгупIэ,
Уэсыр зи джэлапIэ.
152. Удзым игъэдзагуэ,
Пшахъуэм игъэжан.
153. ЩIэ щIэмыту
Матэшхуэ.
154. Хуарэр зэгъуу
Гъур хуэмышх.

155. ГъущІ зэрыдзэ
Бэзгу тедзэн.
156. Щысу зежэ,
Жэрым тес.
157. Фэ текІутэ,
Шхын хэкІутэ.
158. Ар и закъуэ
Зэи ямышх,
Ар хэмылъу
Лы ямышх.
159. ЗэпаупщІу ящэ,
КъаупцІыхъу яд.
160. Гъуанибл зиІэ
Матэ,
Матэ Іэта гуэр.
161. Унэм и нэ.

162. Быдэу къратыр
Щабэу зытыж.

163. Псыдзэм
КърихуэкІ,
И плэм
Зэи къримыкІ.

164. Зи бжыгъэр
ДымышцІэу
ПщІэ хуэтщІу
КъетхъэкІ.

165. Псы щІамыкІэу
КъахуэкІ,
КІыхъ зэрыхъуу
ПагъэкІ.

166. ПщІэ щІату
ПаупщІ,
ПаупщІамэ
ХыфІадзэж.

167. Хъуаклуэм и джанэ,
Іэхъуэм и унэ.
168. Хуабэу, щабэу
Джабэ тхъуэплъ,
ПщІэ зыхуащІу
Іэнэм телъ.
169. ЩІыІэ ныбэ
Ныбэ хуэфІ.
170. Дэп жьэражъэ
Яжъэ мыщІ.
171. Бэу шыритху
Зы абгъуэ исщ.
172. Лъакъуэ
Гъурищ,
Гъурищ
Щхъэ щимэ.

173. Къу зимыІэ
Пэгун цыкІу.
174. Унэм щІамыхъауэ
Унэм къафыщІэкІ.
175. Куэбжэр зыгъэбыдэу
Быдэу зэрыІыгъ.

2. ПСЭУЩХЪЭ

176. Тырым
И унэ,
Унэ Іэга.
177. Жыгыщхъэ матэ,
Тырхэ я тахътэ.
178. Жъырытэджу
Пасэу къаджэ,
Сабий цыкІухэм
Яхуэбзаджэ.

179. Къакъэм
Я Іэтащхъэ,
Щхъэ Іэтауэ
Къэзыклухъ.

180. Хъушэм
И пашэ,
Пашэ
Мышынэ.

181. СэшхуэжытІыр
Зи натІэ,
НатІэрыуэу
Зэуэрей.

182. Жэщыр хъуамэ
Лъэтэрей,
Жейуэ хэлъхэм
Щыхъэрей.

183. ХьэкІэкхъуэкІэм
Я паштыхъ,
Щыхъыр плІэкІэ
Зезыхъэф.

184. Ажэр бажэ
ЗыщІыр сыт?
185. КІэ бэлацэ
Дыгъуэрей,
Ди джэдкъазхэм
Теуэрей.
186. Джэд зыгъэхъухэм
Ящымышц,
Ауэ джэдылкІэ ерыщ.
187. Щэнджатэ
ЗимыІэу
ЩэкІхэр зэІузыщэ.
188. Іуданэ зи куэду
Зы масти зимыІэ.
189. Шылэхъархэр
ЗэІузыщэ,
ЗэІуищахэри
Зымышцэ.

190. Удыжь цыкIум
Хъы зэIуещэ,
Хъы зэIуещэри
МэщакIуэ.
191. Iуданэ зэрыхъэ
Бадзэ лъэхъей.
192. Жыгым фIэдзэ
Кхъузанэ,
Жъым зэрихъэ
Iуданэ.
193. Дыжъыныфэ
Фэ телъэлъ.
194. Мажъэ зезыхъэ,
Щхъэц зытемыт.
195. Удз гъэгъахэм
Телъэтыхъ,
Унэм IэфIыкIэ
Къэзыхъ.

196. Унагъуэшхуэ
ІэфІыкІэрышхэ.
197. Зи унэр кІыфі,
Зи Іусыр фо.
198. ІэфІыкІэ лъыхъуэ,
ЛъыхъуакІуэ лъатэ.
199. ІэфІыкІэ зезыхъэ,
Зи Іыхъэр зыфіашх.
200. Миным я унэ,
Унэбжэ закъуэ.
201. ІэфІылъэ
Псэуалъэ.
202. Аркъэн фІыцІэшхуэрэ
ЛыпцІэ Іыхъэшхуэрэ.
203. Зи щхъэр гъурыджэ,
Зи дээр щхъухъ бзаджэ.

204. Зи кіапэр кіыхь,
Зи дзапэр щхъухь.

205. Бзэгу дыкъуакъуэ,
Ныбэгу лъакъуэ.

206. Гуринэ, гуринэ,
Къэфэнкіэ емынэ,
Гуринэ, гуринэ,
Фиинкіэ ерыщ.

207. Ар къыщыфэм
Зыкъегъэпщ,
Ар къэфамэ,
Мэпщэхыж.

208. Зызыгъэпщ
Пщэ пціанэ.

209. МэжэщІалІэу
ГъащІэр зыхь,
Щынэр малыхъуэм
ФІэзыхь.

210. Ныбэиуэ
Зеуэрей,
Шыдыжъ уэдхэм
Теуэрей.
211. Зи фэр телъу
Ягъавэ,
Фэр темылъу
Ягъажъэ.
212. Хуэсакъыпэу
Зэрахъэ,
Щымышхьыххэу
Якъутэ.
213. Зи унэр зыкъутэу
Дунейм къытсхутэ.
214. Чэщей пхъуантэр
Зэгуэхури,
Дыщэ хъурей
Къыдэхуащ.

215. Зэ и унэм
КъыщІэкІамэ
Абы зэи
ЩІэмышъэж.
216. Щхъэгъум нэпІыті,
НэпІыті напІті.
217. Хъэжъым къигъэшынэ,
Шынэу жыгым тес.
218. Жэщкіэ щакІуэ
ЩабэрыкІуэ.
219. Зи лъэбжъанэр
Жаныбзэ,
Зи пащІэкІэр
Цырхъыбзэ.
220. Сыт ептами
ЛъаІуэ,
Зи лъэІуэным
КІэ имыІэ.

221. Зэи зи пащІэр
Зымыупс,
ІупскІэ зи напэр
ЗылъэщІ.
222. Дыгъуэрабэ
Убзэрей.
223. Псэущхъэ
Щхъэ гъуанэ.
224. Ди гуэн лъабжьэр
ЩІэзытІыкІ,
Сыт дымыщІэм
ТкІэрымыкІ.
225. Ди гуэщыжъым
Щызеуэ,
Ди Іэщ Іусхэм
Ныхэуэ.
226. Цыру пэтІинэ,
Ду лъабжьэр
Зи унэ.

227. Зи нэр къэмыплъэ,
Мыплъэу лъэтэф.
228. Лъакъуиплѣкѣ
Зекѣуэ,
Дамитѣкѣ
Лъатэ.
229. Іэдэ иѣ щхъэкѣ
Пхъащѣкъым,
Псым хэс щхъэкѣ
Бдзэжъейкъым.
230. Іэдэ зи куэд,
Уадэ зимыѣ.
231. Жэщкѣ жьэгъуашхэ,
Махуэм шэ пэгун.
232. Унагъуэшхуэр
Зыгъатхъэ,
Шхалъэ иным
Дэтхъыкѣ.

233. Мэзым
И лэжъакІуэ,
Дохутыр
ІэкІуэлъакІуэ.
234. Зи пэр Іэдэ,
Зи щхьэр уадэ.
235. Уэнжакъыщхьэр
Зи тІысыпІэ,
Хадэ кІыфІыр
Зи щакІуапІэ.
236. Тыр щхьэматэ
Нэ топырэ.
237. Лъэуэ-пкІэуэ
Къэзыжыхь,
Зи шыр цІыкІур
ЖыпкІэ зыхь.
238. Дэм н жылэр
КъизышхыкІ,
Дафэр зи гъуэм
КъизыпхъыкІ.

239. Жыгыжь гъуанэр
Зи абгъуэ,
Іэгъэбэгур
Зи гъуэмылэ.
240. КІапэгъэсысу
Жыгыщхъэрыс,
Жыгыщхъэрысу
ПцІыупсырей.
241. КъуакІэбгыкіэр
Зи псэупІэ,
КъуакІэбгыкіэр
Зи хъуакІуапІэ.
242. Балигъ хъуами
Ар мытхэф,
Ауэ псалъитІ-щы жеІэф.
243. Унащхъэ зытемылъ
Ятіэ унэ цІыкіу.

244. Зи джанэр
Быдабзэ,
Зи щыфэр
Татлабзэ.
245. Бжъакъуэ цынэ
Къупщхъэ джанэ.
246. Унэм кыщцэмыкIу
Унэр къезыхъэкI.
247. Унэу иIэр
Зы пэш закъуэщ,
Пэшым щIэсри
И закъуэщ.
248. Бжъакъуэ зэрыпщхъэу
Унэм щIэпщхъэж.
249. Лъакъуэ зимыIэу
Бжъакъуэ зытет.

250. Іупэ Іушэ
Пщэ гъэша,
Зи щІыбыкур
Къыдэша.
251. Зебыршэу
ЗекІуэ,
КъимыкІуэту
БэнакІуэ.
252. Гъэмахуэм
Яжъафэ,
ЩІымахуэм
Хужьыфэ.
253. ТхъэкІумэ
Хэшарэ
КІапсэ шыхъарэ.
254. Ятіэ Іэтэр
Ятіэм хэту
Мэжъэгъуашхэ
ЩхъэмыІэту.

255. Цыхум
И ныбжьэгъу,
Джэдум
И жагъуэгъу.
256. Хамэ къакӀуэм
ЙопкӀыр-йолъыр,
Зейр къэкӀуамэ
ГуфӀзу йоплъыр.
257. ЛыпцӀэ пцӀанэ
ПсыпцӀэ унэ.
258. Нэ плӀащэ
Щхьэ матэ,
Лы Іэтэ
Зещатэ.
259. Щхьэ дыкъуакъуэ
Лъакъуэ Іушэ.
260. ЦыкӀужьейуэ
Бланэжьей,
Бланэжьейуэ
Лэжьэрей.

261. Удэ гъур Іэтэ,
Лы гъур уэтэр.
262. Зи фэр банэ,
Зи пэр пцІанэ.
263. Мастэ зи куэд,
Іуданэ зимыІэ.
264. ЩыбкіІэ джалэм⁴
Мытэджыф,
Къэтэджамэ
Лъэтэжыф.
265. Уафэм щылъэтакІуэ,
Щылъэм щывакІуэ.
266. Щылъэм щывэ,
Уэм щыву.
267. ЗекІуэлІыр
Зи щыгу,
ГъущыкіІэр
Зи лъэгу.

268. Къупщхъэ матэ
Матэ зекIуэ.

269. Джэдыгу
Гъурыджэ,
Щхъэгъур
Балыджэ.

270. Къупщхъэр зи джанэ,
Мывэ лъабжьэр
Зи унэ.

271. Джанэ удзыфэ,
КIапэ зельафэ.

272. Зи бжъакъуэр техукIи
ЗыфIэмыIуэху.

273. Лъакъуэ жэрхэм
Кърахъэки,
Илъэс къэскIэ
Зи бжъэр фIэкI.

274. ЩIым темыту
ЩIыр къэзытI.

275. Шыкъым,
Выкъым,
Ауэ вакӀуэщ.

276. Щы щӀагъыр
Зи унэ,
Унэ нэху хуэмей.

3. КЪЭКІЫГЪЭ

277. Гъатхэ пасэ
Накъыгъэ,
Уэс щӀагъым
Щыгъагъэ.

278. Мэз дахэм
И кум итыр сыт?

279. Зи фэр
Плъыжыбзэ,
Зи кур хужыбзэ,
Уедзэкъамэ
Сырыбзэ.

280. Къэкіыгъэ лъабжьэ,
Лыбжьэ хэлыбжьэ.
281. Уи гъын къэмыкІуэу
Нэпс къезыгъакІуэ.
282. Джанэ куэд зыщыгъ,
ЗытІэщІхэр зыгъагъ.
283. Хъэдзэ зэгуэдзэ,
ХъынкІэл хэдзэн.
284. Хъэдзэху зэгуэлъ,
Уелусамэ
УещІыр нэплъ.
285. Къудамэ лъабжьэ,
Джыдэжь гъэлъей.
286. Зы джанэр
Удзыфэ,
Зы джанэр
Дыщафэ,

ЩыстІэщІкіэ
Сыкъелэ
Сэ сфІэфІыр
Зи жылэм.

287. Пхъуантэ
ІэрымышІ
МыщІэ къыдолъэлъ.

288. Гъэмахуэм
Ихуапэ,
ЩІымахуэм
ИтІэщІ.

289. Дээ зимыІэу
Жыгым егъу,
Жыгым егъуурэ
Зыгъэгъу.

290. Къэдабафэ
Жыгыфэрышх.

291. Кіапсэрыжэ
Жыг дәжей.
292. Банэ матэ,
Банэ Іэтэ,
Жыыбгъэ къепщэмэ
Зелъатэ.
293. Бжыыхъэм
КъатІу щІатІэж,
Гъатхэми къатІу
ЩІатІэж.
294. ЩІым къыщІэхыгъуафіэ,
Зи фэр техыгъуафіэ.
295. Кунэрылъ
Курылъ быдэ.
296. ХадэхэкІхэм
Я нэхъ ин,
Уэ уи закъуэ
Пхуэмыхын.

297. Хадэхэкі пiащэ,
Бгъэжъамэ
Щащэ.
298. Джанэ зи куэд,
Бгырых зимыIэ.
299. Зы джани
ЗыщамытIагъэу
Джанищэ
Къызыщахыж.
300. ХъэкIэкхъуэкIэ
Щыкуэд щIыпIэ,
Къуалэбзухэм
Я хэщIапIэ.
301. Нартыжь гъавэу
БэвырыкI,
Гъавэу къэкIым
ЩхъэпырыкI.

302. ЩыщхъуантІэм
Гъуэмылэ,
Гъуэжь хъуамэ
Жылапхъэ.
303. Джанэ хужьыфэ,
ІэлъэщІ удзыфэ.
304. Бостей удзыфэ,
Дыщафэ тхъэгъу.
305. ЩхъэкІэ удзыфэ,
Лъабжьэ дыщафэ.
306. Дыщэ пыІэ
НысащІэ,
Хъэсэм щыщІэращІэ.
307. Зи щхъэр зекІуэ,
Зи лъэр мыкІуэ.
308. Жылэ изу
Кхъузанэ.

309. Зи кур фоупс,
Зи фэр Іэщ Іус.
310. Джэдыкіэ плъыжыбзэ
Шыр бацэ изыбзэщ.
311. Пэплъым
Уеплъым
УещІыр нэплъ.
312. Дзэ имыІэу
Мэдзакъэ,
Дэп имыІэу
Укъес.
313. УпщІэ пыІэшхуэ,
Лъакъуэшхуэ закъуэ.
314. Уэшхым
Игъэбагъуэ,
КІэпхъым
И гъуэмылэ.

4. ЩЫУЭПС

315. ТкІуаткІуэм
И псынщІэ,
ПсынщІэу зелъатэ.
316. Зи Іугъуэр
МащІэ,
Зи мафІэр гуащІэ.
317. ЩІы щІагъым къыщІаш,
ПщэфІапІэм щІашэж.
318. Гъэсын псоми
ЕпсынщІэкІ,
МафІэ гуащІэ
КъызыхэкІ.
319. Мылыр щыкъутэ,
Къутар щыткІуж
Зэман.
320. Гъэм щифІыгъуэ,
Гъавэр щыбагъуэ
Зэман.

321. Хадэм
Къиджэразэ,
Джэрэзу
Зелъатэ.
322. Псэлъэгъу
Умылъягъу.
323. Бээгъу зимыІэу
Къопсэлъэж.
324. Гупсысэ зимыІэу
ЖаІэр жызыІэж.
325. Жыгхэр
Зыгъэхъей,
Сабэр дэзыпхъей.
326. Умылъягъуу
Къэзыжыхъ,
Ди мэкъу Іэтэр
Изыкъухъ.

327. Бгыщхъэм
Къыщыфэ,
Унащхъэм
Щыфий.
328. Итырыгъухэр изыщыкІ,
ИрищыкІри зымышыж.
329. Псым и щыгур
Езыхужьэ,
Тхъэмпэ гъурхэр
Езыхъэжъэ.
330. Уэсыр къезыхъэкІ,
Пшэхэр къезыхуэкІ.
331. Зи лэжыгъэр
Нэрылъагъу,
Ауэ езыр
Умылъагъу.
332. МафІэр езыхъэжъэ,
Яжъэр дзыпхъей.

333. Гуахъуэ зимыІәу
Іэмбатэр зыІәт.

334. КъимыкІуэт
КІуэтэрей.

335. Бжэр Іуимыху
Унэм къыщІыхъэ,
Бжэр Іуимыху
Унэм щІэкІыж.

336. Зи шыгур
Мылылъэ,
Зи лъабжьэр
Мэзылъэ.

337. Кхъуей плъыжъ
Ныкъуэшхуэ,
Бажэр зэхъуапсэ,
Ехъуапсэ щхъэкІэ
ЗылъэмыІэс.

338. Зэми щхьэгуэу
Зэми къуагуэу
Уэгур жэщкIэ
ЩIэзыщыкI.

339. Зи щIэр щIэпхкIи
ЩIэншэ мыхъу.

340. Псыжэ лъэгур
Зи хэщIапIэ,
Унэ лъабжьэр
Зи быдапIэ.

341. Уадэм икътэ,
Къутахуэ бжыхъ.

342. Псым хэщ,
Ауэ бдзэжьейкъым,
Лъакъуэ щIэткъым,
Ауэ мэлэпхъуэ.

343. Зи сахуэр сэху.

344. Хамысауэ
Хьэсэм
КъыщатІыж,
КъатІыжами
Хыфіадээж.
345. Жэщи махун
Псыжэм хэс,
Псыжэм хэсми
Емысыф.
346. МафІэм имыс,
Псым имытхьэлэ.
347. Щыуасм лъэмыж,
Щыхуабэм щІэпхъуэж.
348. Пэгун щхьэтепІэ,
ЩхьэтепІэ гъуджэ.
349. Псыжэм и лъэмыж,
ЦыкІухэм я зежапІэ.

350. ЩыІэм игъэбыдэ,
Хуабэм игъэжабзэ.

351. Зи лъабжьэм
Псыжэр щыджэгу,
Зи щыгур
Сабий джэгупІэ.

352. Псыжэм
И гъуджэ,
Гъуджэ джэгупІэ.

353. Ди унащхъэ
Дыжъын къамэ
КІэрыщІащ.

354. Унащхъэм
КъытекІэ,
Ауэ мыкъэкІыгъэ.

355. Зи теплъэр
Пхъы хужьыбзэ,
Ауэ дыгъэм
Игъэжабзэ.

356. Укluэkи
Улъэщlэмышъ,
Къакluэkи
Къыплъэщlэмышъ.
357. Лъакъуэ щlэмыту
Щlылъэм щызекluэ,
Дамэ темыту
Уафэм щылъатэ.
358. Уеплъамэ
Плъыфэншэ,
Уелусамэ
Пкъыншэ.
359. Дыгъэ гуащlэм
Игъэлъатэ,
Щlыlэ уаем
Игъэдий.
360. Бжъамийр
Зыгъэпсалъэ,
Ди тхъэщlапlэм
Къыщыпсалъэ.

361. Ямылѣагыуу
Унэм къакууэ,
Зигѣлѣагыууэ
Щіапхѣуж.
362. Гѣмахуэм
Кѣуакіэм шызежэ,
Щіымахуэм
Кѣуакіэм шыжей.
363. Кѣуршхэм
Щыіуэлѣауэ,
Уэххэм
Щысабырыж.
364. Хѣсэм хэтым –
Бэв хуэлажѣ,
Кѣуакіэм дэтым –
Щхѣл гѣлажѣ.
365. Мэхѣуціѣфыр,
Ауэ ціыхукѣым,
Кѣежыхѣфыр,
Ауэ іэщкѣым.

366. Жэщи махуи
Зежэ,
Зыдэжэр
ЗымыщІэ.

367. Гъэмахуэм
ХъущІэрей,
Щымахуэм
СабырІей.

368. Хъэнцэ
ЗимыІэу
Пшахъуэ
Зезыхъэ.

369. КъуакІэм
И гъуджэ,
Ныджэм
Щыджэгугу.

370. Бгылъэр
Зи тэджыпІэ,
Гуэлыр
Зи гъуэлъыпІэ.

371. Зи кѣжѣпІэр
Бгъузэ,
Зи ухыпІэр
БгъуфІэ.

372. Лѣакъуз
ЗыщІэмыту
Лѣагъуэм тету
Кѣзыжыхъ.

373. Кѣуршым кѣжэхыф,
Кѣуршым дэмыкІыф.

374. Абджыр
Зи щыгу,
Мывэр
Зи лъэгу.

375. Зи щыгур
МыкІузу,
Зи лѣабжьэр
ЗекІуэ.

376. Щы щлагъ кыфым
Къыщлэкыф,
Ауэ къуаклэм
Дэмыкыф.

377. Хадэ гъунэм
Щызежэ,
Ди гъунэгъум
Ежэкі.

378. ШкІурэ, шкІурэ,
ШкІуратІэ,
Хьэсэм хыхьэм
Хэкіуадэ.

379. Зежэм и гъунэ,
ГъунитІ Іэта.

380. Жьыбгъэм
Кърихуэкі,
Уэшки уэси
Къызыхэкі.

381. ЩхъуэкIэплъыкIэу
КъыфIадзаш,
Гъуэбжэгъуэщу
КIуэдыжаш.

382. Уплъэм умылъагъуу
Губгъуэм итыр сыт,
Уплъэм умылъагъуу
Унэм щIэтыр сыт?

383. Псы пэгуныр
ИпкIутамэ,
Сыт пэгуным
Къинэр?

384. Тыкъыр хужъу
Зелъатэ,
Жыг къудамэхэр
Зыкъутэ.

385. Уэгум щитым
Бадзэ хужъу,
ЩIылъэм къэсым
ТепIэн хъуж.

386. Щымахуэ бадзэ,
Бадзэ мыдзакъэ.
387. Алэрыбгъу хужьыбзэ,
Дыгъэм игъэжабзэ.
388. ЩыІэм
И фащэ,
Фащэ
Хужьыбзэ.
389. Щылъэм
Къытелъалъэ,
Лъакъуэр
Зыгъэпсалъэ.
390. Ар къэкІуэну
Тхъэм долъэІу,
Ауэ къакІуэм
ЗыдогъэпщкІу.
391. Зыр къежэхым,
Зыр дожей.

392. Зи макъым
Щыльэр кыгъаджэ,
Зи хъуаскIэр
Уафэм щыджэгу.
393. Уафэм и шабзэ,
Шабзэпэ мафIэ.
394. Жыгхэр зытIэщI,
Щыльэр зыхуапэ.
395. Пшынэ емыуэу
Дыкъэзыгъафэ.
396. Гъэми щIыми
ПыIэ хужь,
Ди къуршыжъхэм
Я нэхъыжъ.
397. Зи цхъэр щIымахуэ,
Зи лъабжъэр гъэмахуэ.

398. Жьакіэ хужь
Дадэ,
Ди кѣуршыжъхэм
Я тхъэмадэ.

399. Жыгым и джанэ,
Джанэ жэбзэж.

400. Гъущі кіапсэр
Зэпызыш,
Гъущі кіапсэр
Къезышэх.

КЪУАЖЭХЬХЭМ Я ЖЪУАПХЭР

1. Цыхумрэ цыхум нэхъ кхэхьэл ахэмрэ

- 1 - Балагъ.
- 2 - Бел.
- 3 - Бзэгү.
- 4 - Бэрэбан.
- 5 - Бжэ.
- 6 - Вабдзэ.
- 7 - Гуахъуэ.
- 8, 9 - Гушэ.
- 10 - Гъуэмылэ.
- 11-13 - Гъуэгу.
- 14 - Гъубжэ.
- 15 - ГъушцӀ гъуэгу.
- 16 - ГъушцӀ лунэ.
- 17, 18 - Ду.
- 19 - Джэдыгу.
- 20, 21 - Джылэ.
- 22 - Жыхапхъэ.
- 23 - Жей.
- 24, 25 - Жып телефон.
- 26 - Жьауэ.
- 27, 28 - Жьэ.
- 29 - Жьыбгъэ щхьэл.
- 30, 31 - Й.
- 32 - Комбайн.

- 33, 34 - Куэбжэ.
- 35 - Къамэ.
- 36 - Къэбардейщ.
- 37 - Къытхъ.
- 38, 39 - Къунтх.
- 40, 41 - Къубгъан.
- 42, 43 - Кхъуей.
- 44 - Кхъузанэ.
- 45, 46 - Кхъухьлътэ.
- 47 - Лэныстэ.
- 48 - Лъахъш.
- 49, 50 - Лъакъуэ-
рыгъажэ.
- 51 - Лъакъуэзыгъажэ
тес.
- 52 - Лъэрыжэ.
- 53-59 - Лъэмыж.
- 60 - Лыхъужь.
- 61 - Мастэ.
- 62 - Мастэпэмдэ.
- 63, 64 - Махъсымэ чей.
- 65, 66 - Мэкъуауэ.
- 67 - Мажьэ.
- 68 - Махуэрыбж.
- 69 - МафӀэгү.
- 70 - Мет.
- 71 - Малъхъэдис.
- 72 - Мэжджыт.

- 73 - Мывэ щхьэл.
 74 - Мыхъур.
 75 - Набдзэ.
 76 - Нал.
 77 - Нахъутэ.
 78, 79 - Нэ.
 80, 81 - Нэгъуджэ.
 82-85 - Ныбжъ.
 86 - Орден.
 87, 88 - Пхъэх.
 89 - Пыххэ.
 90 - Пэ.
 91 - Пэрылэбэ.
 92, 93 - ПкІэлъей.
 94, 95 - Псыкъуий.
 96 - ПыІэ.
 97 - Пхъэшкы.
 98 - Радио.
 99, 100 - Сабий
 цІыкІунитІэ.
 101 - Сабэщып.
 102 - Самовар.
 103 - Сагъыз.
 104 - Сеныч, мафІэдэ.
 105 - Светофор.
 106, 107 - Сыдж.
 108-111 - Сыхъэт.
 112 - Танк.
 113 - Телефон.
 114-116 - Ток.
 117-119 - Тол.
 120, 121 - Трактор.
 122, 123 - ТхьэкІумэ.
 124 - Тхыль.
 125, 126 - Уанэ.
 127 - УахэрыкІуэ
 (космонавт).
 128 - Уэддыгъэ.
 129 - Узыншагъэ.
 130 - Фоч.
 131 - Фошыгъу.
 132 - Хэку.
 133 - Хупхъэ.
 134 - Пицагъэ.
 135 - Хьэмэм.
 136 - Хьэжыгъэ,
 хупцІынэ.
 137 - Хьэку, гъэсын.
 138-140 - Хьэку.
 141 - Хьэку дакъэ.
 142 - Хьыринэ.
 143, 144 - Хьы.
 145 - Хьуэхъу.
 146 - Хьурзэ.
 147 - ЦыкІуэкІ.
 148 - Цытоп.
 149 - Шейныч.
 150, 151 - Чын.

152 - Шэмэдж.
 153 - Шхалъэ.
 154, 155 - Шхуэу.
 156 - Шу.
 157, 158 - Шыгъу.
 159 - Щэкі.
 160 - Щхъэ.
 161 - Щхъэгъубжэ.
 162 - Щхъэл.
 163 - Щхъэл шэрхъ.
 164-166 - Щхъэц.
 167 - Щіакіуэ.
 168 - Щіакхъуэ.
 169 - Щіыпалъэ.
 170 - Электроуэддыгъэ.
 171 - Іэлъэ.
 172 - Іэнэ лъакъуищ.
 173 - Іэпхъуалъэ.
 174 - Іугъуэ.
 175 - Іункіыбээ.

2. Псэущхъэ

176, 177 - Абгъуэ.
 178, 179 - Адакъэ.
 180, 181 - Ажэ.
 182 - Аргъуей.
 183 - Аслъэн.
 184 - Б.

185, 186 - Бажэ.
 187-190 - Бадж.
 191, 192 - Баджыхъ.
 193, 194 - Бдэажьей.
 195-199 - Бжъэ.
 200, 201 - Бжъэматэ.
 202 - Блэрэ
 хъэндыркъуакъуэрэ.
 203-205 - Блэ.
 206-208 - Гуэгуш.
 209, 210 - Дыгъужь.
 211, 212 - Джэдыкіэ.
 213-215 - Джэджьей.
 216-222 - Джэду.
 223 - Джей.
 224-226 - Дзыгъуэ.
 227, 228 - Дзыгъуэнэф.
 229, 230 - Елыкъэш.
 231, 232 - Жэм.
 233, 234 - Жыгыуу.
 235, 236 - Жьынду.
 237 - Кенгуру.
 238, 239 - Кіэпхъ.
 240 - Къанжэ.
 241 - Къурш бжэн.
 242 - Попугай.
 243 - Пціащхъуэ
 абгъуэ.
 244-249 - Нэщіэпкіэ.

250 - Махъшэ.
251 - Мыцэ.
252 - ТхэкIумэкIыхь.
253 - ТхэкIумэкIыхьрэ
блэрэ.
254 - Хыв.
255, 256 - Хьэ.
257-259 - Хьэндыр-
къуакъуэ.
260 - ХъумпIэцIэдж.
261 - ХъумпIэ-
цIэджыгъуэ.
262, 263 - Цыжьбанэ.
264-266 - Цыыв.
267 - Шы.
268-270 - Шылъэгү.
271 - Шындырхъуо.
272, 273 - Щыхь.
274-276 - ЩыIуб.

3. КъэкIыгъэ

277 - Ажэгъуэмэ.
278 - Э.
279-282 - Бжьын.
283, 284 - Бжьыныху.
285 - Гуанэ.
286 - Дэ.
287 - Джэш.

288 - Жыг.
289, 290 - Жыглыц.
291 - Жызумей.
292 - Жьуджалэ.
293, 294 - КIартIоф.
295 - Купкъ.
296, 297 - Къэб.
298, 299 - Къэбыстэ.
300 - Мэз.
301 - Нартыху.
302 - Нащэ.
303 - Пхъэхуей.
304 - Псей.
305 - Пхъы.
306-308 - Сэхура-
ныцхъэ.
309 - Хъарбыз.
310 - Хъэцыбанэ
жылэ.
311 - Шыбжий.
312 - Шыпсыранэ.
313-314 - Iэгъэбэгү.

4. ЩIыуэпс

315 - Бахъэ.
316-318 - Газ.
319 - Гъатхэ.
320 - Гъэмахуэ.

321 - Гъузжъкуй.
322-324 - Джэрпэ-
джэж.
325-333 - Жъыбгъэ.
334 - Эман.
335 - КӀыфӀ.
336 - Къурш.
337, 338 - Мазэ.
339 - Мащэ.
340-346 - Мывэ.
347-352 - Мыл.
353-355 - МылкӀэ-
рыщӀэ.
356 - Нэрыплъыхъ
(горизонт).
357 - Пшагъуэ.
358-361 - Псы.
362-373 - Псыжэ.

374, 375 - Псыжэ щта.
376 - Псына.
377, 378 - ПсыӀэрыщэ.
379 - ПсыӀуфэ.
380 - Пшэ.
381 - Лэгъупыкъу.
382, 383 - Хъэуа.
384 - Уэ.
385-389 - Уэс.
390 - Уэшх.
391 - Уэшхрэ удэрэ.
392, 393 - Щыблэ.
394 - Щымахуэ.
395 - ЩыӀэ уае.
396-398 - Ӏуащхъэ-
махуэ.
399-400 - Ӏумыл.

ПСАЛЪАЩХЪЭХЭР

Цыхумрэ цыхум нэхъ къехьэлӀахэмрэ . . .	3
Псэуцхъэ	32
КъэкӀыгъэ	49
Щыуэпс	56
Къуажэхъхэм я жэуапхэр	72

Главный редактор Т. И. Машуков
Редактор А. М. Биццев
Художник В. И. Мартынова
Технический редактор Т. В. Демьяненко
Корректор Ж. М. Желетежева
Компьютерный набор и верстка А. С. Бозицовой

Рег. № 1020700753952 от 06.02. 2004

Сдано в набор 08.07.09.
Подписано в печать 28.07.09.
Формат 60x84 ¹/₃₂. Печать офсетная.
Гарнитура SchoolBookC. Бумага офсетная.
Усл. п.л. 2,32. Тираж 500 экз. Заказ № 122

**ГП КБР «Республиканский полиграфкомбинат
им. Революции 1905 г.»**

**Министерства по информационным
коммуникациям, работе с общественными
объединениями и делам молодежи КБР**

**Издательский центр «Эль-Фа»
360000, КБР, Нальчик, пр. Ленина, 33**